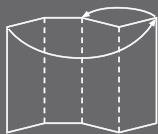

Deze 4 pagina's
kunt u vouwen
tot een folder!

Wandel ROUTE

Informatie

Het Rysterbosk is één van de bekendste en populairste wandelbossen in Fryslân. De ligging aan het IJsselmeer maakt het extra bijzonder. Vooral op zondagmiddag kan het er druk zijn. De statige Murnserleane dwars door het bos van de Van Swinderenlaan in Rijs tot aan het Murnserklif wordt daarom wel eens gekscherend de Kalverstraat genoemd. Gelukkig zijn er genoeg mogelijkheden om in alle rust te genieten van al het moois, individueel of tijdens een excursie.

Speciale wandelroute

De op het kaartje in geel aangegeven wandelroute is ongeveer 5,5 kilometer. De start is bij de hoofdingang aan de Van Swinderenlaan in Rijs.

Vaste routes

Het Rysterbosk kent ook vaste paaltjesroutes (rood ca 3 km en blauw ca 5 km) en een V2-wandeling langs alle historische plekken die herinneren aan de raketlanceringen van de Duitsers in de Tweede Wereldoorlog. Voor de peuters is er een leuk Hippe heksen en Paddenstoelenpad met opdrachten.

Informatiecentrum Mar en Klif

Meer informatie over het Rysterbosk en de beschrijving van de Paddenstoelenroute en de V2-wandeling zijn verkrijgbaar bij Informatiecentrum Mar en Klif op de Brink in Oudemirdum. www.marenklif.nl

Informatiepanelen

Bij het toegangshek van de Murnserleane staat een informatiepaneel. Ook in de Slottún en bij de ingang van het Rysterbosk op de Murnserdyk staan informatiepanelen.

Honden

Aangelijknd zijn honden toegestaan.

Meer lezen?

www.itfryskegea.nl/rysterbosk

It Fryske Gea
Postbus 3
9244 ZN Beetsterzwaag
Tel. (0512) 38 14 48
E-mail info@itfryskegea.nl
Website www.itfryskegea.nl

Wandelen in het Rysterbosk

Een prachtig oud wandelbos
aan het IJsselmeer
in het glooiende Gaasterlandse landschap

Een 'natuurmonument' van lanen, mooie doorkijkjes, kronkelige paadjes en cultuurhistorische elementen

Tekst: Roely Boer, foto's: Dico de Klein. Tjerk Kunst en Hans Pietersma

In 1676 kocht de Hollander Hiob de Wildt woeste grond met huizen en boerderijen bij Rijs. Hij bouwde Huize Rijs, liet een park aanleggen in barokstijl en begon een tabaksplantage. Een miskleun, want het klimaat bleek niet de juiste voor de verbouw van tabak. Maar zijn productiebos bracht wel geld op. Het hout werd verkocht en uit de schors van de eiken werd looizuur gewonnen voor leerlooierijen. Drie geslachten De Wildt hebben door het ontginnen van woeste grond hun stempel gedrukt op Rijs en Gaasterland. De statige rechte lanen en zijlanen

van het park met het kenmerkende rechthoekige stramien maken het Rysterbosk tot een bijzonder natuurgebied van It Fryske Gea. Met dank aan de bijzondere ligging aan het IJsselmeer en in het glooiende Gaasterland, maar ook aan de verscheidenheid aan flora en fauna en de bijzondere cultuurhistorische elementen als de steenkist en het Vredestempeltje. In 1941 was het Rysterbosk één van de eerste natuurgebieden dat de toen nog jonge natuurorganisatie in eigendom kreeg.

1 Huize Rijs

Door huwelijken in gegoede kringen werd Huize Rijs eigendom van de adellijke familie Van Swinderen. In 1847 verrees op de plek van het oude huis een nieuw 'slot'. De familie van Swinderen is van grote betekenis geweest voor Gaasterland, maar moest het landgoed als te gulle weldoener in 1897 verkopen. Wat rest na de sloop in 1937 zijn de contouren. De artistieke toegangspoort is gemaakt door beeldend kunstenaar Ids Willemsma.

2 De Slottún

Weiland was wat restte van de bij Huize Rijs behorende Slottún, maar de luthof is door It Fryske Gea in ere hersteld. Met de slotgracht, de vijver en een boomgaard met oude Friese fruitrassen is de grandeur van toen terug. Stinzenplanten en wilde planten zorgen het hele jaar door voor een kleurig palet.

3 Oorlogskap

In september 1944 schoot de Duitse bezetter een paar weken vanuit het Rysterbosk zo'n 70 raketten richting Antwerpen en Engeland. Omdat de Van Swinderenleane te smal was voor het Duitse materieel werd hier een deel van de monumentale beuken rückichtslos gekapt.

4 Rondeel

De achtsprong, een rondel, is een leuk historisch element van het voormalige park van Huize Rijs met mooie oude wintereiken en een stuk productiebos.

5 Beukenlaan

Beukenlanen waren gebruikelijk bij oude landgoederen. De door prachtige beuken omzoomde Murnserleane vormt de hoofdlaan van het Rysterbosk.

6 Heideveldje

Eeuwen gelden was dit woeste grond. Door het kappen van het latriksbos en het plaggen van een deel van de grond konden de zaden die goed bewaard waren in de grond weer ontkiemen en ontstond nieuwe heide. Het is er altijd luv waardoor het in de zomer stikt van de libellen en insecten. Een kudde schapen uit de buurt zorgt voor begrazing.

Boomvalk

7 Kronkelpaadjes

Leuke kronkelpaadjes zijn onderdeel van de Engelse landschapstijl, een mooi contrast met de Franse barokstijl met de strakke, rechte lanen. In dit deel van het bos bloeien in het voorjaar de vele lelietjes van dalen en andere stinzenflora.

8 Murnserklif

Een zeer geliefd plekje aan het IJsselmeer. Hier groeit en bloeit de typerende klifflora als grasklokje, zandblauwtje, geel walstro, gewone roklaver, Engels gras en zandpaardenbloem. Langs de klifrand bloeien in het voorjaar brem, sleedoorn en eenstijlige meidoorn. De hoge klifrand is ontstaan door afslag in de tijd van de Zuiderzee.

9 Groep beuken

Adembenemend zijn de majestueuze beuken in het Rysterbosk van waarschijnlijk twee- tot driehonderd jaar oud. Beukenhout splintert niet en is daardoor heel geschikt voor speelgoed.

10 Steenkist

De glooiingen in het landschap zijn ontstaan in de IJstijd van zo'n 200.000 jaar geleden. Dat Gaasterland al duizenden eeuwen wordt bewoond, werd duidelijk toen bosarbeiders in 1949 op een hunebed of steenkist stuitten van 2500 voor Christus. Uit onwetendheid sloegen ze de stenen kapot voor het verharderen van het pad. Deze replica heet in de volksmond 'het hunebed'.

Grote bonte specht

11 Dikste beuk

Met een omvang van 7 meter is dit de 'reus' onder de beuken. De boom heeft de ruimte en daar houden beuken van. Bovendien houden andere bomen niet zo van het zure beukenblad.

12 Langs de bosrand

Aan de ene kant ruim zicht richting IJsselmeer, aan de andere kant bos met een 'corridor', een soort tunnel richting de Wildtskuorre. Het is een eldorado voor vlinders, libellen en andere insecten. Ook hier groeiden spontaan weer heide en gewone brem.

13 Snippenflouw

Tot begin vorige eeuw werden in het Rysterbosk houtsnippen gevangen in zogenoemde snippenflouwen. Niet alleen voor consumptie, ze leverden ook een welkome aanvulling op het inkomen van de gewone man. Deze flouw uit 1955 is als enige overgebleven van de vele snippenflouwen. Vangen in de herfst van de schuwe vogel met het camouflerende verenkleed gebeurt nu nog alleen voor wetenschappelijk onderzoek.

14 Vredestempeltje

In 1814 werd uit blijdschap na de Franse overheersing een Vredestempeltje gebouwd. In september 1944 verwoestte een V2-raket van de Duitse bezetter tijdens een mislukte lancering het tempeltje dat later met oud materiaal werd herbouwd. Dit bouwwerkje stamt uit 1977.

Varens

Het bos is zeer rijk aan varens met onder andere de brede stekelvaren, dubbelloof en de adelaarsvaren.

Bosplanten

Her en der groeien echte bosplanten als bosanemoon, dal-kruid en lelietjes van dalen.

Brede stekelvaren

Paddenstoelen en zwammen

Maar liefst 400 soorten paddenstoelen en zwammen zijn in het bos ontdekt, zoals de zeldzame stekeltrilzwam, de zeer giftige parelane-miet en heksenboter.

Fauna

Reeën en dassen hebben genoeg ruimte en voedsel in dit stukje Gaasterland. En sinds de dode bomen niet meer worden opgeruimd, zijn er weer veel meer verschillende soorten vleermuizen in het bos, zoals rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en grootoorvleermuis.

Vogels

Maar liefst meer dan 50 soorten vogels komen in het gebied voor. Ook leeft er een kolonie blauwe reigers en is het de habitat van bos-en ransuil en boomvalk, buizerd, havik én de grote bonte specht. Tijdens de vogeltrek bivakkeren er soms duizenden lijsterachtigen.

Grasklokje

